

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิต ข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด จังหวัดเชียงใหม่

Farmers' opinion on the Operation of Quality Jasmine Rice Production Facilitated Project of Phrao Agricultural Cooperative Limited, Chaing Mai Province

ปิยะวรรณ ผักฝ้าย¹, วรทัศน์ อินทรคัมพร^{1*}, ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล¹ และแสงทิwa สุริยงค์²
Piyawan Fakfai¹, Wallratat Intaruccomporn^{1*}, Panuphan Phapatigul¹
and Sangtiwa Suriyong²

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัดกลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการกลุ่มผู้ผลิตข้าวเพื่อแปรรูป จำนวน 141 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พ.ศ. 2561 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนผลการศึกษา พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่อายุเฉลี่ย 52.26 ปี มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ประสิทธิภาพการปลูกข้าวนาปีเฉลี่ย 28.90 ปี เป็นสมาชิกโครงการเฉลี่ย 12.27 ปี โดยในปีการเพาะปลูก 2559/2560 มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีเฉลี่ย 15.43 ไร่ รายได้จากการปลูกข้าวนาปีเฉลี่ย 5,423.05 บาท/ไร่ ภาระหนี้สินคงค้างเฉลี่ย 256,622.95 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมได้รับข่าวสารด้านสื่อบุคคลจากประธานกลุ่มย่อยมากที่สุดและติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโครงการเฉลี่ย 5.27 ครั้ง/ปีและเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการที่จัดตั้งขึ้นทั้งนี้เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับปานกลางผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประสิทธิภาพปลูกข้าวนาปี ภาระหนี้สินคงค้าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นการดำเนินงานโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) การมีตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการดำเนินงานโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ดังนั้นโครงการควรให้ความสำคัญกับเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวนาปีมากและเกษตรกรที่มีหนี้สินคงค้างมาก

คำสำคัญ: ข้าวหอมมะลิ, สหกรณ์การเกษตร, เชียงใหม่

ABSTRACT: The objective of this research was aimed to study Farmers' opinion on the Operation of Quality Jasmine Rice Production Facilitated Project of Phrao Agricultural Cooperative Limited. The sample of this research was 141 farmers which join the project. Research data was gathered interview schedules with farmers during June to August 2018. The data were analyzed for descriptive

¹ สาขาวิชาการส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชนบท ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50200
Department of Agricultural Extension and Rural Development. Department of Agricultural Economics,
Chiang Mai University 50200

² สาขาวิชาพืชไร่ ภาควิชาพืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50200
Division of agronomy. Department of Plant and Soil science, Chiang Mai University 50200

* Corresponding author: wallratat.i@cmu.ac.th

statistics include frequency, percentage, mean, maximum, minimum, Standard deviation and inferential statistics to test hypothesis in stepwisemultiple Regression Analysis. Most farmers an average age of 52.26 years with have a grade level education and experience of season rice is 28.90 years. By bea member of the project average 12.27 years. In the year of cultivation 2559/2560, The average annual rice area was 15.43 Rai, The average income from rice was 5,423.05 baht/rai, the average debt was 256,622.95 baht and most of them have no Social status, Get media news from chairman of most subgroups. The average number of contacts is 5.27 times/year. And most of the farmers participated in the activities of the established projects. The farmer's Opinion of farmers towards the operation Performance of Quality Jasmine Rice Production Facilitated Project was medium. From hypothesis testing, it was found that Experience of rice and Debt was statistically significant positively correlated with degree opinion of farmers towards of the operation at the 0.05 level. Social status was statistically significant negatively correlated with opinion of farmers towards of the operation at the 0.05 level. So that the project should have a technical approach to reduce production costs and increase the revenue to farmers can reduce their debt.

Keywords: Jasmine rice, Agricultural Cooperative Limited, Chaing Mai Province

บทนำ

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งด้านการบริโภคภายในประเทศและการส่งออกต่างประเทศ จากการประเมินคาดการณ์ว่าการส่งออกข้าวไทย ในปี พ.ศ. 2559 ของประเทศไทยยังคงเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งของโลกที่มีปริมาณ 9.00 ล้านตัน มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 22.00 รองลงมาคือ อินเดียปริมาณ 8.50 ล้านตัน ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 21.00 และ เวียดนามส่งออก 7.00 ล้านตัน ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 17.00 โดยในช่วงปีที่ผ่านมาการส่งออกของข้าวไทยมีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนเป็นอย่างมากเนื่องจากมีอัตราการแข่งขันที่สูงเป็นอย่างมากและสินค้าไม่มีคุณภาพหรือตรงตามมาตรฐานตามที่ต้องการของผู้บริโภค (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีพื้นที่การเพาะปลูกข้าวมากเป็นอันดับ 3 ของภาคเหนือตอนบน โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 428,777 ไร่ ซึ่งรองจากจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 1,108,610 ไร่ และจังหวัดพะเยา ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 556,115 ไร่ (กรมการข้าว, 2559) โดยปี พ.ศ. 2559 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวมากที่สุด โดยมีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 47,052 ไร่ มีผลผลิตเฉลี่ย 499 กก./ไร่ และอันดับที่ 2 คือ อำเภอพร้าว ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 12,347 ไร่

มีผลผลิตเฉลี่ย 695 กก./ไร่ เนื่องด้วยอำเภอพร้าวเป็นพื้นที่ราบและมีความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ อีกทั้งมีการจัดการเรื่องระบบชลประทานในพื้นที่ที่ดี จึงทำให้มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่แตกต่างกับอำเภอแม่แจ่ม ตลอดจนได้มีการช่วยเหลือสนับสนุนจากสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด (สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่, 2559)

สหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด จัดตั้งขึ้นโดยเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 5 ตำบล คือ ตำบลเวียง ตำบลสันทราย ตำบลบ้านโป่ง ตำบลเชื่อนผาก และตำบลโหล่งขอด ซึ่งมีสมาชิกเริ่มก่อตั้งจำนวน 193 คน และมีการร้องขอให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาจากการขาดทุนในการผลิต เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่พึ่งพาปัจจัยภายนอก เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และสารเคมีต่างๆ เป็นต้น ทำให้เกษตรกรเป็นหนี้จากการพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากเกินไป มีการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง จึงทำให้เกษตรกรเสียเปรียบและขาดทุนจากการผลิตมาโดยตลอด

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้สหกรณ์มีการจัดตั้งโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรด้านกระบวนการผลิต ตั้งแต่ก่อนเริ่มการผลิตตลอดไปจนถึงหลังการเก็บเกี่ยว รวมทั้งระบบการเงิน การตลาดให้กับเกษตรกรอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลผลิตข้าวสารจากโครงการที่ยอมรับของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการ

ผลิตข้าวสารที่มีคุณภาพ ปลอดภัยด้วยระบบต่าง ๆ และได้รับมาตรฐานรับรองการผลิตในทุกขั้นตอน กระบวนการผลิตส่งผลให้เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจร สามารถผลิตข้าวได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ตั้งแต่มีการ จัดตั้งโครงการขึ้นมาโครงการได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดข้าวคุณภาพดีเด่นจังหวัดเชียงใหม่ จาก กระทรวงพาณิชย์มาจนถึงปัจจุบัน ฉะนั้นเห็นว่า โครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจร ของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัดถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง (สหกรณ์การเกษตรพร้าว, 2559)

ดังนั้น การวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของ เกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าว หอมมะลิคุณภาพครบวงจรของสหกรณ์การเกษตร พพร้าว จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นการสะท้อนให้ เห็นถึงฐานความคิดเห็นที่จะนำไปสู่การมีความคิด เห็นเชิงบวกหรือเชิงลบที่มีต่อการดำเนินงานบริหาร จัดการโครงการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการจัด องค์การ การสั่งการและการควบคุม ตลอดจนเป็นการ ค้นหาคำจำกัดที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของ เกษตรกร เพื่อนำข้อมูลที่จะได้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับโครงการของสหกรณ์พร้าว จำกัด จังหวัด เชียงใหม่ที่จะนำไปวางแผนการดำเนินโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรในรอบการ ปลูกถัดไปได้เป็นอย่างดี

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการกลุ่มผู้ปลูกข้าวเพื่อแปรรูปของ สหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 450 ราย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้สูตรของTaro Yamane ที่ระดับความ

เชื่อมั่น 93% (บุญธรรม, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 141 ราย และทำการสุ่มอย่างแบบง่าย เพื่อ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีค่า ความเชื่อมั่น .813 ตามวิธี Cronbach's Alpha ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พ.ศ. 2561 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบาย ลักษณะของข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุดและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นของเกษตรกรดังนี้ 1.00 - 2.33 หมายถึงมีระดับความเห็นด้วยน้อย 2.34 - 3.66 มี ระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง และ 3.67 - 5.00 มี ระดับความคิดเห็นด้วยมากตลอดจนใช้การวิเคราะห์ ถดถอยพหุ (Multiple Analysis) โดยวิธีคัดเลือกเข้า แบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานบาง ประการทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 52.26 ปี ได้ สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์การ ปลูกข้าวนาปีเฉลี่ย 28.90 ปี เป็นสมาชิกโครงการ เฉลี่ย 12.27 ปี ในปีการเพาะปลูก 2559/2560 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนพื้นที่รวมในการปลูกข้าว นาปีเฉลี่ย 15.43 ไร่ มีรายได้จากการปลูกข้าวนาปี เฉลี่ย 5,423.05บาท/ไร่ มีภาระหนี้สินคงค้าง ณ วันที่สัมภาษณ์เฉลี่ย 256,622.95 บาท เกษตรกร ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ได้รับข่าวสารด้าน สื่อบุคคลจากประธานกลุ่มบ่อยมากที่สุด ทั้งนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม โครงการเฉลี่ย 5.27 ครั้ง/ปี และเข้าร่วมกิจกรรมของ โครงการที่จัดตั้งขึ้นอย่างสม่ำเสมออีกทั้งเกษตรกร ส่วนใหญ่เคยประสบปัญหาเวลาแปลงนาเกิดปัญหา แล้วเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโครงการไม่สามารถเข้ามา แก้ไขได้อย่างรวดเร็ว (Table 1)

Table 1 The personal Information, economic and social status of farmers join the project

Variables	Mean	Standard deviation	Measurement Unit
1. Age (X_1)	56.26	9.468	Year
2. Level of educationLevel (X_2)	6.00	0.201	Key Stages
3. Experience of rice (X_3)	28.90	12.349	Year
4. Area of season rice(X_4)	15.43	6.994	Rai
5. Income from season rice(X_5)	5,423.05	1,545.402	Bahtper rai
6. Membership of the project (X_6)	12.27	9.595	Year
7. Debt (X_7)	256,622.95	346,582.830	Baht
8. Social status(X_8)	3.49	1.243	Key Stages
9. Recognition messageofproject (X_9)	1.51	0.875	number of timesper 3 month
10. Contact with agricultural extension officer (X_{10})	5.27	4.892	number of timesper year
11. Participation in activities (X_{11})	0.87	0.183	number of timesper year

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของเกษตรกร

พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของ

ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการบริหารจัดการโครงการด้านต่าง ๆ จากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านการควบคุม (ค่าเฉลี่ย 2.91 คะแนน) ด้านการสั่งการ (ค่าเฉลี่ย 2.80 คะแนน) ด้านการจัดองค์กร (ค่าเฉลี่ย 2.79 คะแนน) และด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 2.77 คะแนน) ตามลำดับ (Table 2)

Table 2 Opinion of Farmers towards the operation the project

The attitude towards the operation the project	The average level of attitude	Standard deviation	Level of attitude
1. Opinion toward the operation in controlling	2.91	0.274	Moderate agreement
2. Opinion toward the operation in directing	2.80	0.412	Moderate agreement
3. Opinion toward the operation in organizing	2.79	0.427	Moderate agreement
4. Opinion toward the operationin planning	2.77	0.476	Moderate agreement
Total average	2.82	0.397	Moderate agreement

Note: 5.00 - 3.67 score means very agreeable
2.34 - 3.66 score means moderate agreement
1.00 - 2.33 score means less agree

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของเกษตรกร

การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการ

ตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple coefficient of determination: R^2) พบว่าค่า $R^2 = 0.119$ หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถร่วมอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละ 11.9 ตัวแปรอิสระทั้งหมด 11 ตัวแปร มีจำนวน 3 ตัวแปรที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 โดยพบว่าประสบการณ์การปลูกข้าวนาปี ภาระหนี้สินคงค้างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตาม และการมีตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับตัวแปรตาม (Table 3)

Table 3 Regression coefficient of independent variable with Opinion of Farmers towards the operation the project

Variables	Coefficient (b)	t	P-value
(Constant)	3.930	48.929	0.000*
Experience of rice (X_3)	.218	2.711	0.008**
Debt(X_7)	.209	2.601	0.010**
Social status(X_8)	-1.71	-2.129	0.035*
$R^2 = 0.119$ $R = 0.344$ $F = 4.532$ Sig of $F = 0.035$			

Note: *is statistical significantat95% confidence interval ($P < 0.05$)

**is statistical significantat95% confidence interval ($P < 0.01$)

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประสิทธิภาพในการปลูกข้าวนาปี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของสหกรณ์การเกษตรพร้าวจำกัด แสดงว่า เกษตรกรที่มีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวนาปีมาก มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของโครงการมากกว่าเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวนาปีน้อย อาจเนื่องมาจาก เกษตรกรที่มีประสิทธิภาพการปลูกข้าวมากได้เข้าร่วมโครงการมานานจึงทำให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ ของโครงการ ทำให้มีทักษะในการดำเนินงานเป็นอย่างดีและยังคงมีประสบการณ์เคยลองผิดลองถูกร่วมกับโครงการมาแล้วหลายครั้ง ซึ่งแตกต่างจากเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวนาปีน้อยที่ยังต้องการเรียนรู้และทำความเข้าใจในการดำเนินงานอีกมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรฤทธิ์ (2548) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อโครงการแปลงสวนยางเป็นทุน พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางที่มีประสิทธิภาพการประกอบอาชีพสวนยางเป็นทุนที่มีประสิทธิภาพประกอบอาชีพสวนยางเป็นทุนมากกว่ามีความคิดเห็นเห็นด้วยกับโครงการมากกว่ากลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางเป็นทุนที่มีประสิทธิภาพประกอบอาชีพน้อยกว่า เนื่องจากชาวสวนยางที่มีระยะเวลาที่มีประสิทธิภาพประกอบอาชีพมากกว่ามีความรู้ความเข้าใจในการปลูกยางทดแทนมากกว่าเกษตรกรชาวสวนยางที่มีระยะเวลาที่มีประสิทธิภาพการประกอบอาชีพน้อยกว่า

ภาระหนี้สินคงค้างมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของสหกรณ์การเกษตรพร้าวจำกัด

แสดงว่า เกษตรกรที่มีภาระหนี้สินคงค้างมากมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของโครงการมากกว่าเกษตรกรที่มีภาระหนี้สินคงค้างน้อย เนื่องจากเกษตรกรที่มีภาระหนี้สินคงค้างมากต้องการได้รับความช่วยเหลือจากโครงการเป็นอย่างมาก เพื่อให้โครงการช่วยเหลือเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต จึงทำให้เกษตรกรที่มีภาระหนี้สินคงค้างมากมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของโครงการมากด้วยเพื่อที่ตนเองจะสามารถปลดหนี้ได้

การมีตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการดำเนินงานของโครงการ แสดงว่า เกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคมมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการน้อยกว่าเกษตรกรทั่วไปที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม อาจเนื่องมาจากเกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคมมีภาระหน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าเกษตรกรที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ทำให้ไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมที่โครงการจัดขึ้นได้ทั้งหมดซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ประหยัด (2551) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการศูนย์บริการฯ หรือเป็นตัวแทนของหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ จึงเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน และประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจร

พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกรไม่ได้รับความช่วยเหลือเวลาแปลงนาเกิดปัญหาอย่างรวดเร็วและโครงการมีข้อกำหนดในการเข้าร่วมโครงการบางประเด็นละเอียดมากเกินไปโดยที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจร พบว่า ควรมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของโครงการและควรลดความเคร่งครัดของข้อกำหนดลง

สรุป

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจรอยู่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้ทางโครงการ คือ ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วนเวลาแปลงนาเกิดปัญหา ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโครงการให้เพียงพอต่อความต้องการและลดข้อกำหนดของโครงการบางประเด็นลงและในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ ดังนี้

ควรให้การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการผลิตข้าวแบบครบวงจร เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและควรทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างความความคิดเห็นที่ดีแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ผลศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการปลูกข้าวนาปีของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความคิดเห็นการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจร ดังนั้นโครงการหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรให้ความสำคัญกับเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพในการปลูกข้าวนาปีมาก เพื่อให้เป็นตัวอย่างหรือตัวแทน

ของโครงการในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจทักษะการดำเนินงาน และแนวทางการดำเนินงานไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ภาระหนี้สินคงค้างมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพครบวงจร ดังนั้นควรมีการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่โครงการในการถ่ายทอดหรือหาเทคนิคใหม่ ๆ มาให้เกษตรกรเพื่อที่จะสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ และภาครัฐควรสนับสนุนอุปกรณ์ทางการเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการข้าว. 2559. สถานการณ์การเพาะปลูกข้าว 2559/60 รอบที่ 1. <http://www.ricethailand.go.th/>. ค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2560
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2549. สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. จามจุรีโปรดักท์, กรุงเทพฯ.
- ประหยัด ไชยสิงห์. 2551. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พรณี สามเสน. 2548. ความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อโครงการแปลงสวนยางเป็นทุน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สุโขทัย.
- สหกรณ์การเกษตรพร้าว. 2559. ข้อมูลทั่วไปสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด, เชียงใหม่.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2559. สถิติการเกษตรของประเทศไทยปี 2559. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่. 2559. พื้นที่การเพาะปลูกข้าวในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 59. เชียงใหม่.